

Reflexiók a faimportok és új erdőtörvény időszerűsége kérdéséhez

Az Országos Erdészeti Egyesület közkatonáinak — tagjainak — évente csak egyszer és pedig a közgyűlésen nyílik alkalmuk, hogy aktuális kérdésekhez hozzászólhassanak. Ezek a hozzászólások is rendszerint a közgyűlési tárgysorozat utolsó pontjánál („Esetleges indítványok”) eszközölhetők csak, amikor már a hangulati türelmetlen és a felszólalástól pozitív eredmény nemigen várható. Tudomásom szerint ugyan az „igazgatóválasztmány” és a „szakosztályok” gyűlésein a rendes tag is résztvehet, mint csendes hallgató, ámde itt nem jogosult a tanácskozásban aktíve résztvenni. Nem is igen tudjuk előre, hogy ezek a gyűlések mikor tartatnak meg és csak utólag értesülünk ezekről az „Erdészeti Lapok”-ból.

Ezek az okok késztetnek arra, hogy a cikkem címében jelzett két aktuális kérdéshez az alábbiakban szóljak hozzá, abban a reményben, hogy az igen tisztelt ügyvezetőség esetleg érdemesnek fogja tartani e megjegyzéseimet az igazgatóválasztmány elé is terjeszteni. Esetleg a minisztériumok szakközegei is meg szívlelik majd ezeket.

Az Erdészeti Lapok „Króniká”-jának illusztris cikkírója állandóan foglalkozik a faimportok kérdésével, statisztikai adatok alapján. Nem kicsinylem ugyan a nagy számok, vagyis a statisztika törvényét, de megállapítom, hogy különféle számcsoportosítások révén más és más következtetéseket lehet a nagy számokból is levonni. A következtetések pedig csak akkor bírnak értékkel, ha az élet ezeket igazolja. Lássuk ezek után, miként alakul az import szükségyszerűsége.

Állandóan azt hangoztatják, hogy ennyi és ennyi ezer vagon és ennyi és ennyi millió pengő értékben tűzifa- és műfabehozatalra van szükségünk, mert — a statisztika szerint — ennyi a tényleges behozatal. Szerintem már itt van a logikai hiba, mert a tényleges behozatal éppenséggel nem bizonyítéka a behozatal szükségyszerűségének.

Erről nem csupán a szakember, hanem minden laikus is könnyen meggyőződhetik. Tessék csak azt a csekély fáradságot venni és villanyoson kísértálni akár a nyugati és dunaparti pályaudvar

környékén Ujpestig, akár a józsefvárosi és ferencvárosi pályaudvarok környékén Kelenföldre. Azt fogják látni, hogy a fake-reskedők telepein az ú. n. rakodóhelyeken felhalmozott „fahegyek” számbavehetőleg nem apadtak ősztől tavaszig, jóllehet végére járunk a télnek és a fűtési idénynek. Az elszállított mennyiségek helyébe nap-nap után újabb rakományok érkeznek be, úgy hogy a jelenleg — tavasz elején — Budapesten felhalmozott famennyiség — becslésem szerint — elegendő lesz arra, hogy a főváros az egész 1933. évre fával el legyen látva (az elszegényedés következtében a fogyasztás erősen le is apadt), tehát akkor, amikor főleg dunántúli erdeinkben még igen számottevő famennyiség vár eladásra és elszállításra és amikor néhány hónap múlva, szeptemberben, már ismét piacra kerül a télen vágott fa.

Az életnek ez az adata napnál is világosabban igazolja, hogy ha valamelyes import-tűzifára van is szükségünk, ez a szükséglet korántsem akkora, mint a mekkora a tényleges behozatal. Ok és cél nélkül rontják ezzel a külkereskedelmi mérlegünket.

Ellenvetik ennek, hogy a mezőgazdaság érdekében meg kell engedni ezt a faimportot, hogy állatállományt, gabonát stb. kivihessünk. De ez az ellenvetés legfeljebb csak Ausztriára és Csehszlovák országra vonatkozhatik és semmiképpen sem Romániára és Jugoszláviára, ahonnan pedig ontják a fát Magyarországra. (Ezt a sajnálatos behozatalt már az elnök úr önagyméltósága is megállapította közgyűlési megnyitó beszédében.) E két államba alig van kivitelünk; külkereskedelmi mérlegünk e két állammal szemben nagymértékben passzív. Van-e jogosultsága annak, hogy egy-két gyárvállalat csekély kivitele ellenértékéül kétfélmillió hold erdőbirtok létalapjában veszélyeztessék? Meg nem engedhető, hogy egy osztály érdekében egy másik osztály dobassék oda áldozatul.

Állandóan hajtogatják azt, hogy erdőben mily szegények vagyunk és ahelyett, hogy az államhatalom az erdészeti fejlesztésre sietni, folytonos áldozathozatalra kötelezi az erdőbirtokosokat. Megfizettük a vagyonváltságot, fizetünk igen magas adókat; az őstermelők közül egyedül csak mi fizetünk forgalmi adót, amelyet az egyre hanyatló faárak mellett a fogyasztóra áthárítani nem tudunk. Sokszor tízezer munkásnak mi adunk téli kere-

setet, úgy hogy ahol erdőbirtok van, nincs munkanélküliség. Keresethez juttatunk sok ezer fuvarost és mindezek rekompenzálása az, hogy más kereseti ágak érdekében az erdőbirtok dobátik oda áldozatul.

Ez az eljárás oda vezet, hogy ma, amikor már az erdőbirtok aktív üzemből passzív üzemmé kezd alakulni a nagy regie és a sok közteher következtében, nagy nemzeti vagyon semmisül meg és a fatermelés rentabilitásának megszűntével a munkanélküliek tízezrei fognak szaporíttatni. Országos érdek ennek elhárítása.

Az Országos Fagazdasági Tanács megalakítása alkalmából fel kell hívnom az illetékesek figyelmét arra, hogy vessen gátat a felesleges faimportnak és a tizenkettedik óra utolsó percében adja le az erdőbirtok S. O. S. jelzését.

A faimportok védelmezői azt szokták felhozni, hogy tűzifa-szükségletünknek belföldi fedezettsége csak látszólagos, mert az elmúlt esztendőben igen sok erdőbirtokosnak rendkívüli kihasználás lett engedélyezve és ez okozta azt, hogy ezidén kevesebb importra szorultunk. Erre az ellenvetésre válaszom az, hogy idei többtermelésünket nemcsak a rendkívüli kihasználási engedélyek idézték elő. Ez csupán azt eredményezte — és ezt minden erdőbirtokos jól tudja —, hogy sok millió pengő értékű tisztogatásból és gyérítésből származó, valamint gyengébb minőségű fa az erdőben pusztul, helyett hogy elhasználtatnék. A faimportok folytán mindenki csak prima minőségű fát keres és a gyengébb minőségűre nem akad vevő, úgy hogy az utóbbi az erdőn pusztul. Pusztulnak ezzel nemzeti javak; de ezenkívül sérelmére van ez az állapot a rendszeres erdőkezelésnek is, mert sok erdőbirtokos a meg nem térülő kiadások miatt elmulasztja a racionális erdőgazdaság parancsolta tisztogatást és gyérítést.

Szerény nézetem szerint a múlt évben engedélyezett rendkívüli kihasználások nem érték el céljukat; ezek erdészeti és erdőfenntartási szempontból rendkívül károsak is voltak; számtalan helyen sok ezer hold vágásra nem érett 30—40 éves faállomány lett kipusztítva; a sok gyenge minőségű fa sürgős piacra dobása által a faárak katasztrófálisan lezuhantak, úgy hogy az erdőbirtokosok a szó szoros értelmében „maguk alatt vágták a fát”.

A faárak két éven belül legalább 30%-kal estek; ezzel szem-

ben a munkabérek és fuvardíjak csaknem változatlanok maradtak. Ez egymagában megvilágítja az erdőbirtokok jelenlegi rentabilitását.

Jómagam negyven év óta vezetem erdőbirtokomat; ezen negyven év alatt soha oly rossz eredménnyel nem zártam le az évet, mint ezidén, bárha erdőbirtokom kedvező fekvése miatt összkészletemet el tudtam adni sürgető kínálás nélkül. Nem hiszem, hogy bárhol másutt is az eredmény kedvezőbben alakult volna.

Áttérve a műfa behozatalára, elismerem, hogy normális időkben országunk behozatalra szorulna. Ma azonban, amikor az építkezés, a bútorgyártás stb. teljesen pang, e téren is csak a belföldi erdőbirtokok rovására történik a műfa-behozatal. Közvetlen észlelésből tudom, hogy midőn két évvel ezelőtt szóba került, hogy a műfa vámkötelezettség alá fog esni, kereskedőink oly óriási készleteket szereztek be — busás haszon reményében — a vámkülföldről, hogy az azóta beállott ipari pangás következtében évekig nem fogják tudni eladni és felhasználni ezt a készletet. A kereskedők által vámkülföldről beszerzett műfa egy része igen silány minőségű; mindazonáltal ez az árukészlethalmazás azt eredményezte, hogy immár két év óta az erdőbirtokos egyetlen köbméter műfát (sem fenyőt, sem tölgy- vagy bükkörönköt) nem képes eladni. Minthogy pedig a vágásokban műfa okvetlenül kitermelésre kerül, az erdőbirtokos kénytelen ezt az értékes fát tűzifának felvágatni és e végszükségben nemzeti javakat elherdálni.

A mai helyzetet jellemzi az, hogy midőn egyik építkezéshez néhány köbméter fenyőörönkre volt építkezési vállalkozómnak szüksége, ennek a szomszédos város kereskedői oly silány osztrák árut ajánlottak, hogy ő azt az építkezésnél nem használhatta. Részére én fűrészeltettem fel saját fámát; műfára azonban mégsem akad vevő a szomszédos városokban.

Ez a való helyzet a műfabehozatali szükséglet terén, tehát itt is a legnagyobb óvatosságra lenne szükség.

Ezután áttérek az erdőtörvény-javaslat törvénnyé iktatása és életbeléptetése kérdésére.

Némely körök ezt nagyon sürgetik, így az Erdészeti Lapok legutolsó számában is egyik cikkíró energikusan követeli

ezt. E sürgetéssel szemben — tudtommal — a hivatalos körök mindennek idejét nem látják elérkezettnek, a mai pénzügyi viszonyok mellett, nézetem szerint nagyon helyesen.

Az erdőtörvényjavaslat új áldozatot követel az erdőbirtokos-tól. Lehetséges-e akár csak fillérekkel is fokozni a léteért küzdő erdőbirtokososztály terhét a mai nagy válságban, amikor a felesleges faimportok következtében az erdőgazdaság rentabilitása szűnőfélben van.

Megjegyzem, hogy nem „pro domo” beszélek, mert az én erdőgazdaságom üzemterv alapján nyugalmazott erdőfőtanácsos irányítása mellett vezetetik; úgyde a szegényebb erkölcsi területek tulajdonában lévő és kisebb erdőbirtokok (amelyek tudtommal hazánk erdőterületének mintegy felét teszik ki) semmiféle további terhet nem bírnak el.

Nézetem szerint új törvény nélkül is és újabb megterhelés nélkül is rendeleti úton sokat lehet még tenni a hazai erdőgazdaság érdekében, amint ezt Keglevich gróf úr is javasolta. Mindenképpen óvakodni kell azonban attól, hogy az erdőbirtok, éppen úgy tönk szélére jusson, mint a házbirtok, amelynek értéke egy évek óta folyó rendszeres hajsza folytán csaknem felére esett vissza és nemzeti vagyonunk jelentékeny apadását idézte elő.

Még az erdőmérnökök javát sem szolgálná az új törvény meghozatala és életbeléptetése, mert az új munkaalkalom hamarosan megszűnnék. Veszteséges erdőüzem nem bír el további rezsikiadást; a további rezszi csak vagyonérték-rombolásnak minősül.

Cikkem megírása előtt meggyőződtem arról, hogy az erdőbirtokosok nagy többsége velem egy nézetben van és így ezek nézetének is kifejezést adtam cikkemmel. Mindannyiunk nevében kérem felettes hatóságaim védelmét, amíg ez nem késő, hogy vessenek gátat a káros faimportnak és óvakodjanak attól, hogy újabb kiadásokat rakjanak az erdőbirtokos vállára.

F. M.